

80 lat temu krakowskie getto przestało istnieć

2023-03-10

Zbliża się 80. rocznica brutalnej akcji likwidacyjnej w krakowskim getcie. Z tej okazji po raz kolejny odbędzie się symboliczny Marsz Pamięci, który w niedzielę, 12 marca, o godz. 12.00, wyruszy z placu Bohaterów Getta. Historię żydowskich mieszkańców Krakowa przybliżą także wydarzenia przygotowane w związku z rocznicą przez wiele krakowskich instytucji.

3 marca 1941 roku w krakowskiej dzielnicy Podgórze Niemcy utworzyli getto żydowskie, do którego przesiedlono ponad 16 tysięcy żydowskich obywateli Krakowa. Pod koniec roku zamknięto w getcie kolejnych kilka tysięcy Żydów z okolicznych miast i miasteczek.

W ciągu roku 1942 zorganizowano w getcie kilka akcji wysiedleńczych, podczas których większość mieszkańców getta została wywieziona głównie do obozu zagłady w Bełżcu. Ostateczna akcja likwidacyjna getta rozpoczęła się 13 i 14 marca 1943 roku. 6 tysięcy mieszkańców przesiedlonych zostało do obozu koncentracyjnego w Płaszowie, 2 tysiące do Auschwitz-Birkenau, a około tysiąc osób zostało zamordowanych na Umschlagplatzu getta – dzisiejszym placu Bohaterów Getta. Był to symboliczny koniec życia żydowskiego w Krakowie, które zaczęło odradzać się dopiero po roku 1989.

Marsz Pamięci

W tym roku, dokładnie 80. lat po tych dramatycznych wydarzeniach, odbędzie się kolejny Marsz Pamięci, który został zainaugurowany w latach 80. ubiegłego wieku przez Stowarzyszenie Festiwal Kultury Żydowskiej. Od kilkunastu lat marsz jest organizowany we współpracy z Prezydentem Miasta Krakowa oraz Gminą Wyznaniową Żydowską w Krakowie. Stał się oficjalną formą obchodów rocznicy likwidacji krakowskiego getta. W tym roku partnerami marszu są też Związek Krakowian w Izraelu oraz Muzeum KL Płaszów.

– Zapraszamy na Marsz Pamięci z okazji 80. rocznicy likwidacji getta w Krakowie. Pokonując trasę, która dla wielu krakowskich Żydów była drogą ku śmierci, oddajemy im hołd i okazujemy pamięć o tych, którzy przez wieki współtworzyli nasze miasto – zachęcają organizatorzy marszu, który **12 marca, o godz. 12.00**, wyruszy z placu Bohaterów Getta.

Program tegorocznego Marszu Pamięci:

- **godz. 12.00, plac Bohaterów Getta** – część oficjalna, czytanie relacji ocalałych
- **godz. 12.20** – przejście na ul. Lwowską – Kadisz oraz złożenie kwiatów pod ocalałym fragmentem muru getta
- **godz. 12.30** – przejście ulicami: Lwowska, Limanowskiego, Wielicką, Jerozolimską i Heltmana do pomnika pomordowanych Żydów na terenie byłego obozu KL Płaszów
- **godz. 13.15** – ceremonia przy pomniku: modlitwy, czytanie relacji ocalałych, złożenie kwiatów, kamieni.

O godzinie 13.45 z przystanku Makowa przy ul. Kamieńskiego (u stóp pomnika na terenie byłego

**Magiczny
Kraków**

obozy KL Plaszow) odjedzie bezpłatny autobus na plac Bohaterów Getta.

Wydarzenia towarzyszące

Marsz Pamięci jest punktem kulminacyjnym obchodów 80. rocznicy likwidacji getta, której towarzyszy także szereg wydarzeń przypominających o żydowskich mieszkańcach miasta i przybliżających ich historie. Zostały one zorganizowane przez wiele instytucji troszczących się o pamięć lokalnej polsko-żydowskiej historii.

W programie między innymi okolicznościowa wystawa plenerowa „Getto przestało istnieć. Likwidacja żydowskiej dzielnicy w Krakowie” przygotowana przez Aptekę pod Orłem (oddział Muzeum Krakowa) oraz instalacja fotograficzna upamiętniająca ofiary likwidacji – obydwie ekspozycje będzie można zobaczyć na placu Bohaterów Getta.

Wszystkich, którzy chcą lepiej poznać tę trudną wojenną historię, osadzoną w konkretnych miejscach naszego miasta, zapraszamy na spacer tematyczny i oprowadzania między innymi po Aptece pod Orłem, dzielnicy Kazimierz, a także obszarze, na który mieściło się getto oraz po terenie byłego obozu KL Plaszow. Nie zabraknie także wydarzeń i spotkań organizowanych w Fabryce Schindlera (oddział Muzeum Krakowa) oraz w centrum JCC Kraków, gdzie odbędzie się między innymi czytanie wspomnień „Głos ocalałych”.

Muzeum Podgórze (oddział Muzeum Krakowa) przygotowało wystawę czasową „Zanim wyrosły mury. Żydzi w Podgórzu”, a Żydowskie Muzeum Galicja zaprasza na pokaz filmu „Polański, Horowitz. Homwetown” oraz spotkanie poświęcone niedawno wydanej książce „Nie tylko Kroke. Historia Żydów krakowskich”. W synagodze Tempel odbędzie się koncert „Muzyka Żydów polskich”. Nie zabraknie także wykładów i spotkań z badaczami tej tematyki oraz autorami książek poświęconych żydowskiemu mieszkańcom Krakowa.

Szczegółowy program można znaleźć [tutaj](#).